

การศึกษาค่านิยมของคนไทยที่ปรากฏในอิศรญาณภาษิต ในหนังสือวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

A STUDY OF THE VALUES OF THAI PEOPLE APPEARING IN ISSARAYANPHASIS, A PROVERB IN THE WANNAKADEEWICHAK BOOK GRADE 9

ณัฐชนน บุญมี¹ ชาตรี พนเจริญสวัสดิ์² และสุชาวดี เกษมณี³

Nutchanon Boonmee¹ Chartree Panacharoensawad² And Suchawadee Kesmanee³

¹สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกรณ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Thai Program of Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage
E mail: nutchanon.boon@vru.ac.th

²สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกรณ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Thai Program of Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

³สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกรณ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Thai Program of Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

Received : 2021 March 26

Revised : 2021 June 29

Accepted : 2021 June 30

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบค่านิยม 12 ประการกับอิศรญาณภาษิตในหนังสือวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยใช้การวิจัยประยุกต์ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพที่เป็นการวิจัยเอกสาร และใช้วิธีการนำเสนอโดยการวิจัยแบบพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมหลัก 12 ประการที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับประเทศไทยเป็นเครื่องมือสร้างความสำเร็จอย่างหนึ่งในการปลูกฝังค่านิยมอุดมการณ์ของสังคมไทย ทั้งนี้ค่านิยมที่ปรากฏในอิศรญาณภาษิตในหนังสือวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ได้แก่ การทำความดี การจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การเคารพกฎระเบียบของประเทศชาติ การอนุรักษ์ความเป็นไทย การกตัญญูต่อบิดา มารดา ครูอาจารย์ และการศึกษาเล่าเรียน ส่วนค่านิยมที่ไม่ปรากฏหรือไม่มีความสอดคล้องกัน อาจเป็นเพราะในปัจจุบันค่านิยมของสังคมไทยได้เปลี่ยนไปตามกาลเวลา และเปลี่ยนไปตามวิวัฒนาการของสังคมโลก

คำสำคัญ: ค่านิยม อิศรญาณภาษิตและหนังสือวรรณคดีวิจักษ์

ABSTRACT

This research aimed to study and compare Thailand's 12 core values policy and Issarayanaphasis from the Wannakadee Wijk textbook for grade 9 students. To complete this research, applied research methods were used by using document analysis as a qualitative research, and the results were presented in a descriptive form. The results showed that Thailand's 12 core values policy, which was issued by General Prayut Chan-o-cha, Thailand Prime Minister, to strengthen Thailand as a whole, was an important tool in cultivating the values and ideology of Thai society. The values that appeared in Issarayanaphasis from the Wannakadee Wijk textbook for grade 9 students that can be applied in daily life were: doing good, loyalty to the nation, religion and the monarchy, respect for national rules, conserving Thainess, gratitude to parents and teachers, and education. Values that were not appeared, or were inconsistent, maybe because the values of Thai society had changed over time and accordingly to the evolution of the world.

Keywords: values, Issarayanaphasis and Wannakadeewichak book

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ความหมายของคำว่าค่านิยมตามที่พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2555) ให้ความหมายไว้คือ สิ่งที่เป็นคุณหรือสิ่งที่มีคุณเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง นอกจากนี้ Steven Mintz (2018) นักประวัติศาสตร์อเมริกันได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า เป็นรากเหง้าและความเชื่อขั้นพื้นฐานที่ชี้นำหรือกระตุ้นทัศนคติและการกระทำ ค่านิยมช่วยให้เราตัดสินใจได้ว่าอะไรสำคัญที่สุดสำหรับเรา ค่านิยมอธิบายถึงคุณสมบัติส่วนบุคคลที่เราเลือกรวบรวมเพื่อชี้นำการกระทำของเราให้เป็นไปในแบบที่เราต้องการจะเป็น ลักษณะที่เราปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นและปฏิสัมพันธ์ของเรากับโลกรอบตัวเรา

ปัจจุบันประเทศไทยที่อยู่ภายใต้การนำโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดค่านิยมหลักให้กับสังคมไทย คือ ค่านิยม 12 ประการเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับประเทศไทย อิศรญาณภาษิตเป็นหนึ่งในวรรณคดีที่กระทรวงศึกษาธิการได้นำไปไว้ในหนังสือแบบเรียนวรรณคดีวิจักข์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อิศรญาณภาษิตมีเนื้อหาที่สอนให้ผู้อ่านรู้จักลักษณะของกลอนเพลงยาวและสอดแทรกคำสอนข้อคิดต่าง ๆ คำแนะนำในการปฏิบัติตัวในสังคมไทย อีกทั้งยังสามารถสะท้อนถึงสภาพสังคมไทยในอดีตอีกด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค่านิยม 12 ประการโดยเปรียบเทียบกับค่านิยมของคนไทยที่ปรากฏในอิศรญาณภาษิตในหนังสือแบบเรียนวรรณคดีวิจักข์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบกับค่านิยมของคนไทยในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

ค่านิยมของคนไทยในอดีตที่ปรากฏในอิศรญาณภาษิต มีความคล้ายคลึงกับค่านิยม 12 ประการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมของคนไทยที่ปรากฏในอิศรญาณภาษิตในหนังสือแบบเรียนวรรณคดี
วิจักข์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับค่านิยม 12 ประการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยผู้วิจัยใช้การวิจัยประยุกต์ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่เป็นการวิจัยเอกสารและใช้วิธีการ
นำเสนอโดยการวิจัย แบบพรรณนา มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ดังนี้

1.1.1 แนวคิดของ Rokeach (1973, 191-216) เกี่ยวกับค่านิยม (Value) ที่อธิบายว่า
ค่านิยมเป็นความเชื่อที่สามารถแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน
ออกไป ค่านิยมจะมีลักษณะถาวรที่สามารถนำไปเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ที่สังคมเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี
เห็นชอบในการยึดถือปฏิบัติ โดยค่านิยมจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติ การรับรู้ ความต้องการและการมุ่งใจ
ค่านิยมมีความเกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อส่วนตัวของบุคคลและความเชื่อ
ทางสังคมด้วย แต่ละบุคคลจะให้ความสำคัญกับค่านิยมที่ต่างกันออกไป ทั้งนี้ ค่านิยมจะเป็น หลักการที่ช่วย
ให้ตัดสินใจได้ว่าอะไรถูกอะไรผิดและควรปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์ต่าง ๆ

1.1.2 แนวคิดของ Praphanpong (2015, 7-10) เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงใน
ด้านค่านิยม ค่านิยมในแต่ละยุคสมัยจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ยกเว้นค่านิยมที่ดำรงเอกลักษณ์ของชาติ
พันธุ์หรือที่คนไทยในชาติไทยสร้างสรรค์ไว้ เช่น ค่านิยมการรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ของคนไทย ค่านิยม
จะถูกเปลี่ยนไปตามเวลาและเป็นเช่นนี้ทั่วทั้งโลก เพราะค่านิยมเดิมคนในช่วงเวลาปัจจุบันนั้น ๆ อาจเห็นว่า
ตกยุคสมัยไปแล้ว เช่น การแต่งกายของคนไทยทุกวันนี้ก็เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมาก การทำการค้าขาย
แลกเปลี่ยนสินค้ากับชาวต่างชาติหรือชาติที่มีอารยธรรมที่เจริญรุ่งเรืองกว่า ก็อาจเป็นตัวแปรที่ทำให้ค่านิยม
ของคนในสังคมนั้น ๆ เปลี่ยนแปลงไป

1.2 ค่านิยม 12 ประการ

เป็นค่านิยมของคนไทยภายใต้รัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้
จัดทำขึ้นมาเพื่อใช้เป็นนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนค่านิยมของคนไทย ค่านิยม 12 ประการ

1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม 3) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เพื่อแม่และแบ่งปัน 7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง (Boonyanuwat, 2014: 7)

1.3 อิศรญาณภาชิต

คือ วรรณคดีไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนิพนธ์ โดยหม่อมเจ้าอิศรญาณ อิศรญาณภาชิตเป็นวรรณคดีที่มีจุดประสงค์เพื่อสั่งสอนและเตือนสติก่อนที่จะทำการสิ่งใด และสอนแนวทางการใช้ชีวิตร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม ด้วยเนื้อความที่ออกไปในทางเสียสละสละประโยชน์ (Wannakadeewichak book Grade 9, 2561: 97)

2. ขั้นตอนการจัดระเบียบข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลวรรณคดี เรื่อง อิศรญาณภาชิตและได้ทำการถอดคำประพันธ์แล้วนำไปเปรียบเทียบกับคำนิยาม 12 ประการของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำอิศรญาณภาชิตและถอดคำประพันธ์ และนำไปเปรียบเทียบกับคำนิยาม 12 ประการ โดยจำแนกตามความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันเป็นรายชื่อ

4. การเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยโดยการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการบรรยายที่เน้นให้ทราบว่า มีอะไรบ้าง รวมทั้งให้ทราบว่าสิ่งที่ศึกษานั้นมีจริง ร่วมกับการสรุปด้วยการอธิบาย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบอิศรญาณภาษิตที่ปรากฏในคำนิยาม 12 ประการ ได้ผลการศึกษา ดังนี้

คำนิยาม 12 ประการข้อที่ 1 มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถาบันหลักของชาติ ในปัจจุบัน

อิศรญาณภาษิตที่ปรากฏ คือ บทที่ 10

บทที่ 10

ของสิ่งใดเจ้าว่างามต้องตามเจ้า	ใครใดเล่าจะไม่งามตามเสด็จ
จำไว้ทุกสิ่งจริงหรือเท็จ	พริกไทยเม็ดนิดเดียวเดียวก็ร้อน

“ของสิ่งใดก็ตามที่พระเจ้าแผ่นดินเห็นว่าเป็นสิ่งดีหรือสิ่งที่สวยงาม เราก็ต้องวางงามตามไปด้วย ไม่ว่าจะจริงหรือไม่จริง เราไม่ควรไปคัดค้านเพราะท่าน เป็นผู้มีความเจตนาดีดัดขาดอาจกริ้วได้”

คำนิยาม 12 ประการข้อที่ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม

อิศรญาณภาษิตที่ปรากฏ คือ บทที่ 19

บทที่ 19

เอาปลาหม่อเป็นครูดูปลาหมอ	บนบกหน่อสุดสำห้เสือกกระเดือกกระดิก
เขาย่อมว่าฆ่าควายเสียตายพริก	รักหยอกหยิกยับทั้งตัวอย่ากลัวเล็บ

“จงดูปลาหม่อไว้เป็นครูสอนใจเรา แม้ปลาหม่อจะถูกปล่อยไว้บนบกมันก็ยังพยายามเพื่อจะเอา ชีวิตรอด ฉะนั้นคนเราจึงไม่ควรพ่ายแพ้แก่อุปสรรคต้องดิ้นรนขวนขวายต่อสู้ชีวิตต่อไป”

คำนิยาม 12 ประการข้อที่ 3 กตัญญู ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์

อิศรญาณภาษิตที่ปรากฏ คือ บทที่ 4, บทที่ 8 และบทที่ 15

บทที่ 4

ผู้ใดดีดีต่ออย่าก่อกิจ	ผู้ใดผิดผ่อนพักอย่าหักหาญ
สิบดีก็ไม่ถึงกับกึ่งพาล	เป็นชายชาญอย่าเพ่อคาดประมาทชาย

“ผู้ใดทำดีต่อเราเราก็ควรทำดีต่อเขาตอบ ผู้ใดที่ทำไม่ดีต่อเราหรือทำไม่ถูกต้องก็ไม่ควรโกรธหรือตัดรอน จนแตกหัก ทำความดีสิบครั้ง ก็ไม่เท่าทำความชั่วครั้งครั้ง คือ ความชั่วจะทำลายความดีลงจนหมดสิ้น เป็นชายนั่น ไม่ควรดูถูกชายด้วยกัน”

บทที่ 8

ค่อยดำเนินตามไต่ผู้ไปหน้า ใจความว่าผู้มีคุณอย่าหุนหวน
เอาหลังตากแดดเป็นนิจคิดคำนวณ รู้ถึถ้วนจึงสบายเมื่อปลายมือ

“ให้ประพฤติปฏิบัติตนตามผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้ที่เกิดก่อน ย่อมมีความรู้และประสบการณ์มากกว่า และอย่าเป็นคนอกตัญญู จงมีความขยันหมั่นเพียรทำงานอยู่เสมอแล้วจะมีความสุขสบายในภายหลัง”

บทที่ 15

เดินตามรอยผู้ใหญ่หมาไม่กัด ไปพูดขัดเขาทำไมขัดใจเขา
ใครทำตึงแล้วหย่อนผ่อนลงเอา นักเลงเก่าเขาไม่หาญพาลนักเลง

“ประพฤติตนตามแนวทางที่ผู้ใหญ่เคยทำมาก่อนแล้วย่อมปลอดภัย ไม่ควรไปพูดขัดคอคน เพราะจะทำให้เขาโกรธไม่พอใจ ให้รู้จักผ่อนหนักผ่อนเบา นักเลงเก่าเขาไม่รังแกหรือทำร้ายนักเลงด้วยกัน”

คำนิยาม 12 ประการข้อที่ 4 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทางตรงและทางอ้อม

อิศรญาณภาษิตที่ปรากฏ คือ บทที่ 9 และบทที่ 14

บทที่ 9

เพชรอย่างดีมีค่าราคายัง ส่งให้ถึงจะรู้ค่าราคาหรือ
ต่อผู้ดีมีปัญหาจึงหาหรือ ให้เขาถือเสียว่าขายนี้ขายเพชร

“เพชรเป็นของที่มีค่ามีราคา อย่างนำสิ่งที่มีค่าไปให้แก่ผู้ไม่รู้ค้าย่อมไร้ประโยชน์ ฉะนั้นควรไปปรึกษาหารือ กับนักปราชญ์ หรือผู้รู้ เท่านั้น เพื่อให้คนเขาร่ำลือว่า ตนเองมีปัญญาราวกับมีเพชรมากพอที่จะอวดได้”

บทที่ 14

สูงอย่าให้สูงกว่าฐานนานไปล้ม จะเรียนคมเรียนไปเถิดอย่าเปิดฝัก
คนสามขามีปัญหาหาไว้หัก ที่ไหนหลักแหลมคำจงจำเอา

“จะสร้างสิ่งใดให้สูงก็อย่าสร้างเกินว่าฐานที่จะรับน้ำหนักไว้ได้เพราะจะทำให้ล้มง่าย จะเรียนวิชาอะไรให้มีสติปัญญาเฉียบแหลมก็เรียนเถิด แต่ให้เก็บความรู้ไว้ใช้เมื่อถึงเวลาอันสมควร คนแก่มีประสบการณ์มากเราควรเชื่อฟังคำทักท้วง”

ค่านิยม 12 ประการข้อที่ 5 รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม

อิศรญาณภาษิตที่ปรากฏ คือ บทที่ 8

บทที่ 8

ค่อยดำเนินตามไต่ผู้ไปหน้า	ใจความว่าผู้มีคุณอย่าหุนหวน
เอาหลังตากแดดเป็นนิจคิดคำนวณ	รู้ถึถ้วนจึงสบายเมื่อปลายมือ

“ให้ประพฤติปฏิบัติตนตามผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นผู้ที่เกิดก่อน ย่อมมีความรู้และประสบการณ์มากกว่า และอย่าเป็นคนอกตัญญู จงมีความขยันหมั่นเพียรทำงานอยู่เสมอแล้วจะมีความสุขสบายในภายหลัง”

ค่านิยม 12 ประการข้อที่ 6 มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เพื่อแผ่และแบ่งปัน

อิศรญาณภาษิตที่ปรากฏ คือ บทที่ 2, บทที่ 5, บทที่ 6, บทที่ 17, และบทที่ 26

สำหรับคนเจ้าจิตจริตเขลา	ด้วยมัวเมาโมห์มากในซากผี
ต้องหาม้ามโนมัยใหญ่ยาวรี	สำหรับขี่เป็นม้าอาชาไนย

“สำหรับคนที่โง่เขลาเบาปัญญาที่ไปลุ่มหลงในความชั่วต้องฝึกใจให้รู้เท่าทันกิเลส คือ เอาใจเป็นนายบังคับใจตัวเองให้อยู่เหนือกิเลส เพราะจะได้เป็นพาหนะไปสู่ความสุข”

บทที่ 5

รักสั้นนั้นให้รู้อยู่เพียงสั้น	รักยาวนานอย่าให้เียนเกินกฎหมาย
มิใช่ตายแต่เขาเราก็ตาย	แหงนดูฟ้าอย่าให้อายเทวดา

“รักจะอยู่ด้วยกันสั้น ๆ ก็จงทำสิ่งไม่ดีต่อไป แต่ถ้าเราจะอยู่ด้วยกันนาน ๆ จงทำความดี อย่าทำในสิ่งที่ผิด กฎหมายหรือทำชั่ว ทุกคนต้องตาย ด้วยกันทั้งนั้น จงทำความดีไว้เถิด เวลาที่แหงนดูฟ้าจะได้ไม่อายเทวดา”

บทที่ 6

อย่าดูถูกบุญกรรมว่าทำน้อย	น้ำตาล้อยหยดเท่าไรได้หนักหนา
อย่านอนเปล่าเอากะจกยกออกมา	ส่องดูหน้าเสี้ยที่หนึ่งแล้วจึงนอน

“อย่าดูถูกความดีหรือความชั่ว ว่าทำเพียงเล็กน้อยเพราะมันจะสะสมไปเรื่อย ๆ และมากขึ้นทุกที เวลาก่อนจะนอนให้ส่องกระจกดูหน้าตนเอง ว่ามีสิ่งผิดปกติหรือไม่ เหมือนเป็นการให้สำรวจจิตใจตนเองอยู่เป็นนิจ ว่าคิดใฝ่ดีอยู่หรือเปล่าเพื่อจะได้เตือนตนไว้ได้ทัน”

บทที่ 17

อันเสาหินแปดศอกตอกเป็นหลัก ไปมาผลักร้อยเข้าเสายังไหว
จงฟังหูไว้หูคอยดูไป เชื่อน้ำใจดีกว่าอย่าเชื่อยุ

“แม้จะมันคงดังเสาหินใหญ่สูงแปดศอก แต่เมื่อถูกผลักบ่อย ๆ เข้า เสานั้นก็อาจคลอนแคลนได้เปรียบ เหมือนใจคนยอมอ่อนไหวไปตามคำพูดของผู้อื่นได้ ฉะนั้น จึงควรฟังหูไว้หู และคิดให้รอบคอบก่อนที่จะเชื่อใคร สอนให้มีใจคอกหนักแน่นไม่หลงเชื่อผู้ใดโดยง่าย ให้รู้จักไตร่ตรองให้ดีเสียก่อนที่จะจะคล้อยตามคำพูดของผู้อื่น”

บทที่ 26

ถึงบุญมีไม่ประกอบชอบไม่ได้ ต้องอาศัยคิดดีจึงมีผล
บุญหาไม่แล้วอย่าได้ทะนงตน บุญรักกับชังไม่ยั่งยืน

“ถึงมีบุญวาสนา ไม่ทำการงานใด ๆ ก็ไม่ดีต้องเป็นผู้ที่คิดดี ทำดีบุญจึงส่งผล เมื่อหมดบุญลงแล้วอย่า ทะนงตนว่าเป็นผู้มีบุญบารมี ขอให้คนเราคิดว่าความรักความชังนั้นเป็นสิ่งที่ไม่จีรังยั่งยืนเท่าการทำความดี”

คำนิยาม 12 ประการข้อที่ 8 มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่

อิศรญาณภาษิตที่ปรากฏ คือ บทที่ 8 และบทที่ 15

บทที่ 8

ค่อยดำเนินตามไต่ผู้ไปหน้า ใจความว่าผู้มีคุณอย่าหุนหัน
เอาหลังตากแดดเป็นนิจคิดคำนวณ รู้ถึถ้วนจึงสบายเมื่อปลายมือ

“ให้ประพฤติปฏิบัติตนตามผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นผู้ที่เกิดก่อน ย่อมมีความรู้และประสบการณ์มากกว่า และอย่าเป็นคนอกตัญญู จงมีความขยันหมั่นเพียรทำงานอยู่เสมอแล้วจะมีความสุขสบายในภายหลัง”

บทที่ 15

เดินตามรอยผู้ใหญ่หมาไม่กัด ไปพูดขัดเขาทำไมขัดใจเขา
ใครทำดีแล้วหย่อนผ่อนลงเอา นักเลงเก่าเขาไม่รังแกหรือทำร้ายนักเลงด้วยกัน

“ประพฤติตนตามแนวทางที่ผู้ใหญ่เคยทำมาก่อนแล้วย่อมปลอดภัย ไม่ควรไปพูดขัดคอคน เพราะจะทำให้เขาโกรธไม่พอใจ ให้รู้จักผ่อนหนักผ่อนเบา นักเลงเก่าเขาไม่รังแกหรือทำร้ายนักเลงด้วยกัน”

ค่านิยม 12 ประการข้อที่ 9 มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

อิศรญาณภาษิตที่ปรากฏ คือ บทที่ 13

บทที่ 13

บ้างโลดเล่นเต็นรำทำเป็นเจ้า

เป็นไรเขาไม่จับผิดคิดดูชั้น

ฝึมน้หลอกช่างฝึตามทีมน

คนเหมือนกันหลอกกันเองกลัวเกรงนัก

“บางคนทำที่ว่าถูกผีเข้าสิง คือพวกทรงเจ้าเข้าผี ทำไปก็น่าหัวเราะถ้าเป็นผีจริง
มันหลอกก็ช่างมันเถิด แต่นั่นคนมาหลอกกันเองมันน่ากลัวที่สุด ฉะนั้นจึงควรแยกแยะให้ดี อย่าเชื่อในสิ่งที่ตา
ไม่เห็น เพราะที่เห็นนั้นอาจไม่ใช่ความจริงทั้งหมด”

บทที่ 2

สำหรับคนเจ้าจิตจริตเขลา

ด้วยมัวเมาโม้หมากในชากผี

ต้องหาม้ามโนมัยใหญ่ยาวรี

สำหรับขี่เป็นม้าอาชาไนย

“สำหรับคนที่โง่เขลาเบาปัญญาที่ไปลุ่มหลงในความชั่วต้องฝึกใจให้รู้เท่าทันกิเลส คือ เอาใจเป็น
นายบังคับใจตัวเองให้อยู่เหนือกิเลส เพราะจะได้เป็นพาหนะไปสู่ความสุข”

บทที่ 5

รักสั้นนั้นให้รู้อยู่เพียงสั้น

รักยาวนานอย่าให้เย็นเกินกฎหมาย

มิใช่ตายแต่เขาเราก็ตาย

แหงนดูฟ้าอย่าให้อายเทวดา

“รักจะอยู่ด้วยกันสั้น ๆ ก็จงทำสิ่งไม่ดีต่อไป แต่ถ้าเราจะอยู่ด้วยกันนาน ๆ จงทำความดี อย่าทำ
ในสิ่งที่ผิด กฎหมายหรือทำชั่ว ทุกคนต้องตาย ด้วยกันทั้งนั้น จงทำความดีไว้เถิด เวลาที่แหงนดูฟ้าจะได้ไม่
อายเทวดา”

บทที่ 6

อย่าดูถูกบุญกรรมว่าทำน้อย

น้ำตาลย้อยหยดเท่าไรได้หนักหนา

อย่านอนเปล่าเอากะจกยกออกมา

ส่องดูหน้าเสียทีหนึ่งแล้วจึงนอน

“อย่าดูถูกความดีหรือความชั่ว ว่าทำเพียงเล็กน้อยเพราะมันจะสะสมไปเรื่อย ๆ และมากขึ้นทุกที
เวลาก่อนจะนอนให้ส่องกระจกดูหน้าตนเอง ว่ามีสิ่งผิดปกติหรือไม่ เหมือนเป็นการให้สำรวจจิตใจตนเองอยู่
เป็นนิจ ว่าคิดผิดอยู่หรือเปล่าเพื่อจะได้เตือนตนไว้ได้ทัน”

บทที่ 17

อันเสาหินแปดศอกตอกเป็นหลัก
จงฟังหูไว้หูคอยดูไป

ไปมาผลักย่อยเข้าเสายังไหว
เชื่อน้ำใจดีกว่าอย่าเชื่อยุ

“แม้จะมันคงดังเสาหินใหญ่สูงแปดศอก แต่เมื่อถูกผลักบ่อย ๆ เข้า เสานั้นก็อาจคลอนแคลนได้เปรียบ เหมือนใจคนยอมอ่อนไหวไปตามคำพูด ของผู้อื่นได้ ฉะนั้น จึงควรฟังหูไว้หู และคิดให้รอบคอบ ก่อนที่จะเชื่อใคร (สอนให้มีใจคอกหนักแน่นไม่หลงเชื่อยุ้งโดยง่าย ให้รู้จักไตร่ตรองให้ดีเสียก่อนที่ จะคล้อยตามคำพูดของผู้อื่น)”

บทที่ 26

ถึงบุญมีไม่ประกอบชอบไม่ได้
บุญหาไม่แล้วอย่าได้ทะนงตน

ต้องอาศัยคิดดีจึงมีผล
บุญชนรักกับชังไม่ยั่งยืน

“ถึงมีบุญวาสนา ไม่ทำการงานใด ๆ ก็ไม่ดีต้องเป็นผู้ที่คิดดี ทำดีบุญจึงส่งผล เมื่อหมดบุญลงแล้วอย่า ทะนงตนว่าเป็นผู้มีบุญบารมี ขอให้คนเราคิดว่าความรักความชังนั้นเป็นสิ่งที่ไม่จีรังยั่งยืนเท่าการทำ ความดี”

อภิปรายผลการวิจัย

ค่านิยมหลัก 12 ประการที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับประเทศไทย เป็นเครื่องมือสร้างควมสำคัญอย่างหนึ่งในการปลูกฝังค่านิยม อุดมการณ์ของสังคมไทย ทั้งนี้ค่านิยมที่ปรากฏในอิสรญาณภิชิตในหนังสือวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ได้แก่ การทำความดี การจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การเคารพกฎระเบียบของประเทศชาติ การอนุรักษ์ความเป็นไทย การกตัญญูต่อบิดา มารดา ครูอาจารย์และการศึกษาเล่าเรียน ส่วนค่านิยมที่ไม่ปรากฏหรือไม่มีความสอดคล้องกัน อาจเป็นเพราะในปัจจุบันค่านิยมของสังคมไทยได้เปลี่ยนไปตามกาลเวลา และเปลี่ยนไปตามวิวัฒนาการของ สังคมโลก

บรรณานุกรม

- Boonyanuwat R. (2014). **Forward Thailand and Thailand's 12 Core Values**. Matichon. P.7.
- Office of the Basic Education Commission Ministry of Education. (2016).
Literature Mathayom Suksa 3: Textbook of Basic Thai Language Courses.
Bangkok: Trade Organization of SVG.
- Praphanpong, R. (2015). **Thai values**. Bangkok: Sathaporn Books Co., Ltd.
- Rokeach, M. (1973). **The Nature of Human Values**. New York, The Free. Press.